

Завдання з Аналізу музичних творів для студентів 2 курсу оркестрового факультету (струнні), викладач В. Г. Сумарокова:

16.03.2020: Тема. Варіаційна форма.

Поняття варіації, варіантність, варіювання, варіантний розвиток. Визначення форми тема з варіаціями. Тема з варіаціями: типи тем (жанрові та структурні особливості). Методи варіювання теми. Типи варіацій. **Варіації на basso ostinato.** Загальні особливості варіювання basso ostinato. Властивості теми. Методи розвитку теми. Етапи еволюції.

Рекомендована література:

1. Бонфельд М. Анализ музыкальных произведений. Структуры tonальной музыки. Ч. 2. М.: Владос, 2003.
2. Мазель Л. Стрoение музыкальных произведений. М.: Музыка, 1979.
3. Протопопов В. Вариационные процессы в музыкальной форме. – М.: Музыка, 1967.
4. Протопопов В. Очерки из истории музыкальных форм XVI-XIX веков. М.: Музыка, 1979.

Запитання для самоперевірки:

1. Визначити, що таке варіаційна форма.
2. Навести типологію варіаційних форм.
3. Що таке варіації на basso ostinato? В творчості яких композиторів вони зустрічаються?

Завдання на 23.03.2020:

1. Охарактеризувати особливості варіацій на basso ostinato (письмово)
2. Навести приклади їх застосування в різних історико-стильових умовах (письмово).
3. Письмово проаналізувати Чакону для скрипки соло з Партіти №2 d-moll Й. С. Баха.

4. Письмово проаналізувати Пасакалію з сюїти для клавiру g-moll Г. Генделя.

Надіслати на адресу електронної пошти sumarokova_vera@ukr.net протягом 23.03.2020.

23.03.2020: Тема: «Строгі» (класичні) варіації.

Загальне визначення «строгих» (класичних) варіацій. Структурні та жанрові особливості теми. Методи варіювання. Фактори об'єднання циклу в творчості Й. Гайдна, В.А. Моцарта, Л. Бетховена.

Рекомендована література:

1. Бонфельд М. Анализ музыкальных произведений. Структуры тональной музыки. Ч. 2. М.: Владос, 2003.
2. Мазель Л. Стрoение музыкальных произведений. М.: Музыка, 1979.
3. Ручьевская Е. Классическая музыкальная форма. Учебник по анализу. СПб.: Композитор, 1998.
4. Цуккерман В. Анализ музыкальных произведений. Вариационная форма: Учебник. М., 1974.

Запитання для самоперевірки:

1. Визначити конструктивний принцип «строгих» (класичних) варіацій.
2. Які два підтипи «строгих» (класичних) варіацій Вам відомі?
3. Чим відрізняються орнаментальні (фактурні) варіації від жанрових варіацій?

Завдання на 30.03.2020:

1. Письмово проаналізувати 1 частину фортепіанної сонати A-dur В.А. Моцарта, особливості теми та її розвитку у варіаційному циклі. Визначити підтип варіацій.
2. Письмово проаналізувати «Шість варіацій» для фортепіано F-dur опус 34 (1802) Л. Бетховена. Визначити підтип варіацій.

Надіслати на адресу електронної пошти [sumarokova vera@ukr.net](mailto:sumarokova_vera@ukr.net) протягом 30.03.2020.

30.03.2020: Тема: «Вільні» (романтичні) варіації.

Вільні або романтичні варіації. Історичні прототипи. Критерії визначення. Методи варіювання. Особливості об'єднання циклу. Роль фіналів. Варіації на *soprano ostinato* або глінкінські. Походження. Методи змінення теми. Багатотемні варіації: передумови та типи. Мелодико-остинатні варіації. Варіації в музиці ХХ ст. та їх різновиди.

Рекомендована література:

1. Бонфельд М. Анализ музыкальных произведений. Структуры tonальной музыки. Ч. 2. М.: Владос, 2003.
2. Мазель Л. Строеие музыкальных произведений. М.: Музыка, 1979.
3. Ручьевская Е. Классическая музыкальная форма. Учебник по анализу. СПб.: Композитор, 1998.
4. Холопова В. Формы музыкальных произведений. Учебное пособие. СПб.: Лань, 1999.
5. Цуккерман В. Анализ музыкальных произведений. Вариационная форма: Учебник. М., 1974.

Запитання для самоперевірки:

1. Визначити конструктивний принцип «вільних» (романтичних) варіацій.
2. Чим відрізняються поліфонічні варіації від варіацій *сопрано-остінато*?
3. Особливості куплетно-варіаційної (варіантно-строфічної) форми.

Завдання на 06.04.2020:

1. Прослухати та проаналізувати фортепіанний цикл «Карнавал» Р. Шумана, визначитися з типом циклу.
2. Прослухати й письмово проаналізувати особливості теми та її розвитку у варіаційному циклі П.І. Чайковського «Варіації на тему рококо» для віолончелі з оркестром. Визначити підтип варіацій.

3. Прослухати й письмово проаналізувати особливості теми та її розвитку у варіаційному циклі М. Глінки (опера «Руслан и Людмила», хор «Ложиться в поле мрак ночной»). Визначити підтип варіацій.

4. Прослухати й письмово проаналізувати особливості теми та її розвитку у варіаційному циклі Д.Д. Шостаковича з третьої частини Симфонії № 8 (перші 170 тт. Токати). Визначити підтип варіацій.

Надіслати на адресу електронної пошти [sumarokova vera@ukr.net](mailto:sumarokova_vera@ukr.net) протягом 06.04.2020.

06.04.2020: Тема: Рондо. Історичні типи форми рондо: старовинне рондо.

Визначення рондо як жанру і рондо як форми. Загальний принцип побудови форми. Функція рефрену та епізоду у формі. Принципи контрасту та тотожності. Тонально-гармонічний план форми. Структурна побудова рефрену, структурна побудова епізодів. Роль зв'язуючих розділів в формі. Історичні типи форми рондо. Рондо французьких клавесиністів. Структурні особливості. Проблема контрасту. Особливості тонального плану. Методи розвитку теми рефрену в епізодах. Рондо Ф. Е. Баха. Історичне місце. Проблема масштабного співвідношення рефрену та епізодів. Особливості тонального та тематичного розвитку.

Рекомендована література:

1. Бонфельд М. Анализ музыкальных произведений. Структуры tonальной музыки. Ч. 2. М.: Владос, 2003.
2. Мазель Л. Стрoение музыкальных произведений. М.: Музыка, 1979.
3. Мазель Л., Цуккерман В. Анализ музыкальных произведений. М., 1967.
4. Протопопов В. Очерки из истории музыкальных форм XVI-XIX веков. М.: Музыка, 1979.
5. Тюлин Ю. и др. Музыкальная форма. М., 1974.
6. Шип С. Музична форма від звуку до стилю. К.: Заповіт, 1998.
7. Якуб'як Я. Аналіз музичних творів. Музичні форми. Ч. 1. Тернопіль: Знання, 1999.

Запитання для самоперевірки:

1. Рондо як жанр й рондо як форма, це одне й теж саме, чи ні? Обґрунтуйте.
2. Чим відрізняється музика рефрену від музики епізодів в формі рондо?
3. Чим відрізняються рондо французьких клавесиністів?

Завдання на 13.04.2020:

1. Законспектувати тему: Рондо. Історичні типи форми рондо: старовинне рондо.
2. Прослухати й письмово проаналізувати Третю частину Партити E-dur для скрипки соло – Gavotte et Rondeau.
3. Прослухати й письмово проаналізувати «Зозулю» Дакена.

Надіслати на адресу електронної пошти sumarokova_vera@ukr.net протягом 13.04.2020.

13.04.2020: Тема: Класичне рондо.

Класичне рондо. Область використання рондо в творчості віденських класиків. Жанрові пріоритети. Композиційні особливості. Способи об'єднання складної будови. Структура рефрену. Роль зв'язуючих розділів. Тонально-гармонічний план епізодів. Функція коди.

Рекомендована література:

1. Бонфельд М. Анализ музыкальных произведений. Структуры тональной музыки. Ч. 2. М.: Владос, 2003.
2. Мазель Л. Строеение музыкальных произведений. М.: Музыка, 1979.
3. Мазель Л., Цуккерман В. Анализ музыкальных произведений. М., 1967.
4. Ручьевская Е. Классическая музыкальная форма. Учебник по анализу. СПб: Композитор, 1998.
5. Тюлин Ю. и др. Музыкальная форма. М., 1974.
6. Холопова В. Формы музыкальных произведений. Учебное пособие. СПб: Лань, 1999.
7. Шип С. Музична форма від звуку до стилю. К.: Заповіт, 1998.

8. Якуб'як Я. Аналіз музичних творів. Музичні форми. Ч. 1. Тернопіль: Знання, 1999.

Запитання для самоперевірки:

1. Як реалізується конструктивний принцип, що регламентує нормативне класичне рондо?
2. Як у класичному рондо співвідноситься проведення рефренів?
3. Як у класичному рондо реалізується принцип контрасту?

Завдання на 20.04.2020:

1. Законспектувати тему: Класичне рондо.
2. Прослухати й письмово проаналізувати Л. Бетховен. Соната для фортепіано № 20, фінал.
3. Прослухати й письмово проаналізувати Л. Бетховен. Соната для фортепіано № 21, фінал.

Надіслати на адресу електронної пошти sumarokova_vera@ukr.net протягом 20.04.2020.

20.04.2020: Тема: Післякласичне рондо. Рондоподібні форми.

Розширення жанрового спектру. Індивідуально-стильові різновиди. Рондо-сюїта. Рондо з приспівом. Неконтрастне рондо. Рондоподібні форми, подвійна тричастинна форма, трип'ятичастинна форма.

Рекомендована література:

1. Бонфельд М. Анализ музыкальных произведений. Структуры тональной музыки. Ч. 2. М.: Владос, 2003.
2. Мазель Л. Строеие музыкальных произведений. М.: Музыка, 1979.
3. Мазель Л., Цуккерман В. Анализ музыкальных произведений. М., 1967.
4. Ручьевская Е. Классическая музыкальная форма. Учебник по анализу. СПб: Композитор, 1998.
5. Тюлин Ю. и др. Музыкальная форма. М., 1974.

6. Холопова В. Формы музыкальных произведений. Учебное пособие. Спб: Лань, 1999.
7. Шип С. Музична форма від звуку до стилю. К.: Заповіт, 1998.
8. Якуб'як Я. Аналіз музичних творів. Музичні форми. Ч. 1. Тернопіль: Знання, 1999.

Запитання для самоперевірки:

1. Охарактеризувати особливості трактування рондо композиторами-романтиками.
2. Назвати різновиди та форми прояву рондо в музиці ХХ століття.

Завдання на 27.04.2020:

1. Законспектувати тему: Післякласичне рондо. Рондоподібні форми.
2. Прослухати й письмово проаналізувати цикл М. Мусоргського «Картинки с выставки».
3. Прослухати й письмово проаналізувати Рондо-капричіозо К. Сен-Санса.
4. Прослухати й письмово проаналізувати Рондо Фарлафа з опери М. Глінки «Руслан и Людмила». Визначити тип рондо.
5. Прослухати й письмово проаналізувати Сонату для віолончелі та фортепіано, фінал Д. Шостаковича.

Надіслати на адресу електронної пошти sumarokova_vera@ukr.net протягом 27.04.2020.

27.04.2020: Тема: Складні багаточастинні форми та їх різновиди.

Визначення складних форм. Складна тричастинна форма. Структурні особливості окремих частин та варіанти загальної форми. Етапи історичного розвитку. Тріо та епізоди. Образно-тематичні співвідношення частин форми. Функції вступу та коди. Роль зв'язуючих частин. Проміжні форми. Складна двочастинна форма: визначення та її особливості, співвідношення частин та

класифікація. Логіка форми. Особливості використання. Будова та взаємозв'язок частин. Концентричні форми та форми з обрамленням: загальне визначення концентричності та обрамлення. Будова концентричної форми. Типи концентричних форм. Динамізація та розвиток в концентричній формі. Етапи еволюції складних форм.

Рекомендована література:

1. Бонфельд М. Анализ музыкальных произведений. Структуры тональной музыки. Ч. 2. М.: Владос, 2003.
2. Мазель Л. Стрoение музыкальных произведений. М.: Музыка, 1979
3. Мазель Л., Цуккерман В. Анализ музыкальных произведений. М., 1967.
4. Ручьевская Е. Классическая музыкальная форма. Учебник по анализу. – СПб: Композитор, 1998.
5. Тюлин Ю. и др. Музыкальная форма. М., 1974.
6. Холопова В. Формы музыкальных произведений. Учебное пособие. СПб.: Лань, 1999.
7. Цуккерман В. Анализ музыкальных произведений. Сложные формы: Учебник. М.: Музыка, 1984.

Запитання для самоперевірки

1. Чим відрізняються прості (двочастинна та тричастинна) форми від складних двочастинної та тричастинної форм?
2. Які два типи середньої частини складної тричастинної форми Вам відомі?
3. Які типи реприз складної тричастинної форми Вам відомі?
4. Що таке несправжня реприза?

Завдання на 04.05.2020:

1. Законспектувати тему: Складні багаточастинні форми та їх різновиди.
2. Прослухати й письмово проаналізувати Менует з бетховенської фортепіанної Сонати №1; визначити тип середини.
3. Прослухати й письмово проаналізувати середню частину шопенівського Ноктюрну f-moll, op. 55, №1; визначити тип середини.

Надіслати на адресу електронної пошти sumarokova_vera@ukr.net протягом 04.05.2020.

04.05.2020. Тема: Сонатна форма та її різновиди.

Історичні та естетичні передумови виникнення класичної сонатної форми (старовинна двочастинна, старосонатна). Основні драматургічні типи сонатної (розвиненої) форми у творчості віденських класиків. Складові розділи сонатної форми. Вступ та інтродукція. Експозиція: тонально-гармонічний, тематичний та структурний план. Головна партія як носій головної драматургічної сфери, основного характеру твору, головної теми та ладотональності. Особливості побудови головної партії. Побічна партія як другий драматургічний центр сонатної форми. Особливості побудови побічної партії, логіка тонального розвитку. Функція зв'язуючої партії і її різновиди. Заклучна партія – функція завершення.

Рекомендована література:

1. Бонфельд М. Анализ музыкальных произведений. Структуры tonальной музыки. Ч. 2. М.: Владос, 2003.
2. Горюхина Н. Эволюция сонатной формы. К., 1973.
3. Мазель Л. Строение музыкальных произведений. М.: Музыка, 1979.
4. Назайкинский Е. Логика музыкальной композиции. М.: Музыка, 1982.
5. Ручьевская Е. Классическая музыкальная форма. Учебник по анализу. СПб: Композитор, 1998.
6. Холопова В. Формы музыкальных произведений. Учебное пособие. СПб.: Лань, 1999.
7. Якубяк Я. Аналіз музичних творів. Музичні форми. Ч. 1. Тернопіль: Знання, 1999.

Запитання для самоперевірки

1. Яку форму використовує Д. Скарлатті у своїх фортепіанних (клавірних сонатах)?
2. Що таке класична (розвинена) сонатна форма?
3. Яку функцію у сонатній формі виконує експозиція?
4. Надати характеристику головній та побічній партіям.
5. Чим вони відрізняються від зв'язуючої та заключної партій?

Завдання на 11.05.2020:

1. Законспектувати тему Сонатна форма та її різновиди (до характеристики розробки й репризи).
2. Прослухати й письмово проаналізувати Сарабанду з Французької сюїти №3 сі-мінор Й. С. Баха для клавіру, визначити тип форми.
3. Проаналізувати експозицію фортепіанної сонати op.2, №1 Бетховена (письмово).
4. Прослухати й проаналізувати одну з фортепіанних (клавірних сонат) Д. Скарлатті (на вибір студента), визначити форму (письмово).
5. Прослухати й проаналізувати експозицію Сонати для віолончелі та фортепіано ре-мінор Д. Шостаковича, надати характеристику головній та побічній партіям, описати характер їх взаємодії (письмово).

Надіслати на адресу електронної пошти sumarokova_vera@ukr.net протягом 11.05.2020.

11.05.2020. Тема: Розробка й реприза сонатної форми.

Типи розробкових розділів. Логіка тональних планів та особливості розвитку тематизму. Реприза. Особливості побудови та тонально-гармонічного плану. Різновиди репризи. Кода та її еволюція у творчості віденських класиків

Рекомендована література:

1. Бонфельд М. Анализ музыкальных произведений. Структуры tonальной музыки. Ч. 2. М.: Владос, 2003.
2. Горюхина Н. Эволюция сонатной формы. К., 1973.
3. Мазель Л. Стрoение музыкальных произведений. М.: Музыка, 1979.
4. Назайкинский Е. Логика музыкальной композиции. М.: Музыка, 1982.
5. Ручьевская Е. Классическая музыкальная форма. Учебник по анализу. СПб: Композитор, 1998.
6. Холопова В. Формы музыкальных произведений. Учебное пособие. СПб.: Лань, 1999.
7. Якубяк Я. Аналіз музичних творів. Музичні форми. Ч. 1. Тернопіль: Знання, 1999.